

!!!Ama Euskera'ri azken agurrak!!!

Neure biotzeko Amacho zarra
Anchiñako ama Euskera,
Seme leyal bat oraiñ datortzu
Azken agurra emotera
Ainbeste gerra goitu ezinda
Danori atsotu zara,
Zaurien zauriz galdu galduta
Amacho zuaz illtera.

Zori gaiztoan negargarrita
Dot sentimentu andia,
Geure lur maite dakustalako
Gaztelatuta jarria;
Bestela erdu erdu ikustera
Tubal euskeralaria,
Baña, ez dozu ezagutuko
Oraiñ zure jatorria.

¿Nun dira bada zure semiak
Foru ta euskera zaliak?
¿Nun dira bada Tubal gure aita,
Zure ondorengo garbiak?
¿Nun dira bada, zure ume zintzo
Eta leyalen legiak?
¿Nun dira orain, orain negarrak
Nun dira nire begiak?

Agur illun bat egin deuskue
Guraso zarren legiak,
Umezurtz batzuk gelditu gara
Billošik foru bagiak;
Izan bagiña eurak legeche
Euskeriaren zaliak,
Oso ta garbi gordeko ziran
Oitura aifñ miragarriak.

Errazoigaz esango dabe
Gure urrengo umiak,
Izan giñala duda bagarik
Ero ta zoro garbiak;
Jakingo dabez euskeriagaz
Genduzan eskubidiak,
Erdera zale giñalako egiñ
Galdu zirala guztiak.

Zorioneko arkaitzak eta
Zorioneko mendiak,
Oraiñ artian zuek zare izan
Foruen gordelariak;
Zuen goyetan beti euskeldun
Ez alan beian erriak,
Orra zer gero ekarri deuskun
Azkenian erderiak

Beietan iya ez dot ikusten
 Tubalen ume zintzorik,
 Ez dalako gaur emen entzuten
 Erderaz baño besterik;
 Onešek dauka nire biotza
 Nai bagez erdibiturik,
 Ez dodalako gure euskera
 Osatuko dan usterik.

Euskeriari gorroto eta
 Gozau nai bere foruak.
 Dirala uste dot barru barrutik
 Auterestia zoruak;
 Izan leiteke ori alan baña,
 Niri ezetz dinost goguak,
 Baldin euskera biztzen ez pada
 Illtzat daukadaz foruak.

Geure erruz bada, ekarri dogu
 Eriotzako unera,
 Berbeta eder gozo ta leun au
 Beste munduko atera;
 Norbait ezpada laster minduten
 Osasuna emotera,
 Mundutik laster juan bear dau
 Ama Euskerak bestera.

Ainbeste seme emon zituzan
 Ichasorako zoliak,
 Liorrerako ez gichiago
 Gerrari bildurgarriak;
 Liburueta ta izkuntzetan
 Ugari miragarriak,
 Ill ziran danak, ta orain ill biar
 Euskera maitegarriak.

Or, Gernika'ko arboliaren
 Oñian dago etziñik,
 Estu ta larri iya illian
 Arnasaz bete eziñik;
 Au ikusita ¿ez ete deutsa
 Iñok artuko errukirik,
 Ez ete datoz bere semiak
 Osagarriak arturik?

¡Ai! neure Ama, gaurko semiak
 Derichat dagoz aztuta,
 Estura onetan lagundutera
 Iñor ez da agertuta;
 Ill zaite bada bakar ta soillik
 Paradisuko izketa,
 Sei milla urtian ainbeste damu
 Garraz mingotz iruntsita.

¿Zer aldaiketzut Ama bakarrik
 Agoni estu orretan?
 Zotin, zizpuru, negarrez urtu
 Etziñik zure oñetan
 Parka eskatu seme danentzat
 Biotzez bene benetan,
 Zure animia lagun ipinten
 Jainkoaren eskuetan.

Zuaz mundutik orban bagarik,
 Zuaz mundutik garbia,
 Zuaz mundutik adarau baga
 Ez idi eta ez beia;
 Beti gorrotan, beti zapaldu
 Zenduan idolatria,
 Ta orain zagoz Jaunari emoten
 Fedian zintzo bizia.

¡Ill da Euskera! ill da Euskera!
 ¡Betiko ichi dauz begiak!
 ¡Negar Araba'k! negar Gipuzko'ak!
 Negar egin bei Bizkay'ak!
 ¡Negar arkaitzak! negar mendiak!
 Agortu arte iturriak,
 Ainbeste geiso, ainbeste gachen
 Osasun emengorriak.

¡Negar Naparrak geure anayak,
 Ta euskaldun Frantzia'kuak!
 Neugaz batera danok urratu
 Sentimentuz soñekuak,
 Aztu istoria edo kondairak
 Emengo anchiñakuak,
 Ta euren lekuan asi barriak
 Aurrera erderazkuak.

Eta ¿nun dozuz zeruko arbola
 Zuk bere jantzi berdiak?
 Zure erramok billos dakustar
 Igar ta ezkur bagiak;
 ¡Ai mingarria! Gaztelako arrak
 Jan deusuz sustrai guztiak,
 Baita biotza, baita barruak,
 Azala ichita bestiak.

¿Zagoze oraindik zutik arkaitzak?
 ¿Dollortu бага mendiak?
 ¿Samur emoién Somorrostro'gaz
 Zeuen ondasuntegiak?
 Errotak klan klan, taun taunka olak,
 Eta pill pill iturriak,
 Biziro errekek baita ichasuak
 Opaka arraintza ugariak?

Geyegi da ta ausi arkaitzak
 Onegi ez izan mendiak
 Lurpetuteko Euskera illa ta
 Bere ondasun biziak;
 Bera tontorrek, bete arruak,
 Erdue Gaztel-lau igarrak,
 Agortu errekek, lurtu ichasuak,
 Agur, euskeldun ibarrak.

Geure Erria gizaldi danak
 Zugaz dira gomutatuko,
 Ez dabelako beste erri bat
 Zu duiñ garbi aurkituko;
 Etsai batzuek alper alperrik
 Zure izena zikinduko
 Zeure Jaungoiko egi bakarrak
 Dau oso garbi gordeko.

† FELIPE ARRESE TA BEITIA